

Magnificencjo Rektorze,
Wysoki Senacie,
Dostojny Panie Profesorze,
Szanowne Panie, Szanowni Panowie

Przypadł mi w udziale zaszczyt wygłoszenia Laudacji, mowy pochwalnej sławiącej Uczzonego, Profesora Wołodimira Albinowicza Marcinkowskiego, któremu Senat Politechniki Świętokrzyskiej nadał najwyższą godność akademicką doktora honoris causa.

To wyróżnienie jest wyrazem naszego uznania dla Jego wybitnych osiągnięć naukowych w zakresie teorii i konstrukcji maszyn wirnikowych oraz za zasługi dla rozwoju współpracy naukowo-badawczej między Politechniką Świętokrzyską a Uniwersytetem Państwowym w Sumach oraz szerzej między uczelniami Ukrainy i Polski.

Profesor Wołodimir Albinowicz Marcinkowski urodził się 25 listopada 1926 roku w Szepietówce, w rodzinie o polskich korzeniach, w której wychowano Go w tradycjach patriotycznych, uwrażliwionego na los drugiego człowieka.

Okres II wojny światowej - to okres represji, ciężkiej pracy fizycznej, okres przymusowych robót w Niemczech. W latach 1951-1957 odbył studia na Wydziale Inżynieryjno-Fizycznym Politechniki w Charkowie, na specjalności dynamika i wytrzymałość maszyn.

Po ukończeniu studiów w 1957 roku Profesor Marcinkowski, wówczas jako młody asystent, rozpoczął pracę w Laboratorium Maszyn Hydraulicznych Ukraińskiej Akademii Nauk w Charkowie. Tam prowadził pierwsze badania eksperymentalne, tam również osiągał pierwsze sukcesy naukowe. Swoje nieprzeciętne talenty konstruktorskie i badawcze w zakresie pomp odśrodkowych rozwinął po przejściu w 1960 roku do Specjalnego Biura Konstrukcyjnego Pomp Zasilających, które później zostało przekształcone w Naukowo-Doświadczalny Instytut Budowy Pomp dla Energetyki Atomowej w Sumach. Ten okres w życiu zawodowym Profesora Marcinkowskiego to okres pionierskich prac przy projektowaniu, eksperymentalnych badaniach prototypów, a następnie przy uruchamianiu produkcji pomp zasilających bloki energetyczne dla elektrowni cieplnych i atomowych.

Oryginalne wyniki badań eksperymentalnych pomp odśrodkowych, połączone z solidnymi analizami teoretycznymi, były podstawą pracy doktorskiej obronionej w 1964 roku w Politechnice Charkowskiej. Praca dotyczyła dynamiki wirników wielostopniowych wysokoobrotowych pomp odśrodkowych.

W 1966 roku Profesor Marcinkowski rozpoczął pracę w filii Politechniki Charkowskiej w Sumach, przekształconej dwa lata później w Sumski Uniwersytet Państwowy-początkowo jako kierownik Katedry Nauk Podstawowych, później kierownik Katedry Mechaniki Teoretycznej, a od 1995 roku kierownik Katedry Mechaniki Ogólnej i Dynamiki Maszyn.

Podjmując pracę w Uniwersytecie, Profesor Marcinkowski kontynuował współpracę ze wspomnianym Instytutem Budowy Pomp. Tematyka badawcza realizowana przez Profesora i Jego zespół zawsze wynikała z aktualnych potrzeb przemysłu. Należy tutaj wymienić badania układów odciążających wielostopniowych pomp odśrodkowych, zagadnienia konstrukcji węzłów uszczelniających pomp przetłaczających media agresywne, badania unikalnej konstrukcji pompy odśrodkowej z automatycznym wyrównoważeniem wirnika, tzw. pompy "bezwalowej".

Znaczącym osiągnięciem Profesora było opracowanie oryginalnej konstrukcji samoregulującego się impulsowego uszczelnienia czołowego do cieczy i gazów. Uszczelnienie to o kilkanaście lat wyprzedziło pojawienie się w krajach zachodnich uszczelnień gazodynamicznych o zbliżonych własnościach eksploatacyjnych. Uszczelnienia impulsowe szybko znalazły zastosowanie w pompach i sprężarkach odśrodkowych o wysokich parametrach pracy, w tym również w agregatach pompowych silników raketowych. Obszerne badania charakterystyk

dynamicznych różnych typów bezstykowych uszczelnień wirników maszyn odśrodkowych zaowocowały szeregiem znaczących publikacji, jak również stały się przedmiotem rozprawy habilitacyjnej obronionej w 1974 roku.

Efektom działalności naukowej Profesora Marcinkowskiego jest bogaty dorobek publikacyjny obejmujący ponad 250 publikacji naukowych, w tym 11 monografii i podręczników akademickich, 6 skryptów dla studentów oraz 58 patentów i autorskich wynalazków. Wiele Jego rozwiązań konstrukcyjnych zostało wdrożonych w przemyśle. Prace naukowe Profesora cechuje kompleksowe podejście do rozwiązywanego problemu, poparte szczegółową analizą zagadnienia.

Wybitne osiągnięcia Profesora Marcinkowskiego w zakresie teorii i konstrukcji maszyn wirnikowych, potwierdzone licznymi publikacjami, patentami i wdrożeniami, poparte zbudowaniem silnego ośrodka naukowego w Sumskim Uniwersytecie Państwowym, dają podstawy do stwierdzenia, że Profesor jest twórcą szkoły naukowej na Ukrainie w zakresie dynamiki, niezawodności i szczelności maszyn wirnikowych.

W ostatnim okresie Profesor wyodrębnił i zaproponował nową dyscyplinę naukową pod nazwą hermomechanika, u podstaw której osadził teorię i technikę uszczelniania. Hermomechanika łączy osiągnięcia wielu nauk podstawowych i stosowanych, jak: mechanika płynów, dynamika maszyn, tribologia, materiałoznawstwo i inne.

Obok osobistego wkładu w rozwój bazy naukowo-badawczej, Profesor Marcinkowski z ogromnym pietyzmem dbał o rozwój młodej kadry naukowej nie tylko swojej Katedry. Znane są Jego umiejętności w wyszukiwaniu i inspirowaniu młodych naukowców do podejmowania badań. Profesor Marcinkowski doprowadził do powstania kilkudziesięciu prac doktorskich, przy czym w 19 pełnił funkcję promotora. Był opiekunem naukowym pięciu prac habilitacyjnych, a czterech jego wychowanków otrzymało tytuł profesora.

Mając na uwadze ciągły rozwój swojej szkoły naukowej, nawiązywanie kontaktów i wymianę doświadczeń, Profesor Marcinkowski w 1976 roku zainicjował, organizowaną co trzy lata w Sumach, międzynarodową konferencję naukowo-techniczną "HERVICON". Tematyka konferencji obejmuje problemy dynamiki zespołów wirujących, niezawodności dynamicznej, hermetyczności i ekologicznego bezpieczeństwa pomp i sprzężarek. Ta cyklicznie odbywająca się konferencja cieszy się uznaniem wśród naukowców, konstruktorów i użytkowników maszyn wirnikowych w wielu krajach europejskich. Ostatnia, 12 edycja tej konferencji została zorganizowana wspólnie przez Politechnikę Świętokrzyską i Uniwersytet Sumski, i odbyła się w Przemyślu w 2008 roku.

Intensywna współpraca międzynarodowa Profesora Marcinkowskiego rozpoczęła się na początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku po zmianach społeczno-politycznych na Ukrainie. Od 1990 roku Profesor czynnie angażował się w proces nawiązywania kontaktów głównie z uczelniami polskimi, a także z ośrodkami naukowymi w Czechach, Słowacji i Niemczech. Profesor Marcinkowski od blisko dwudziestu lat współpracuje z Politechniką Świętokrzyską oraz z innymi uczelniami: Politechniką Śląską, Politechniką Wrocławską, Politechniką Warszawską, Akademią Górniczo-Hutniczą. Był i jest członkiem wielu komitetów naukowych konferencji naukowych organizowanych w Polsce.

Profesor Marcinkowski był inicjatorem podpisania wieloletniej umowy o współpracy naukowo-badawczej Sumskiego Uniwersytetu Państwowego z Politechniką Świętokrzyską. Profesor wielokrotnie gościł w naszej Politechnice, wygłaszał wykłady na seminariach, konsultował prowadzone prace naukowe. Aktywnie uczestniczył w życiu naukowym Wydziału Mechatroniki i Budowy Maszyn. W ramach realizacji tej umowy opublikowanych zostało ponad 20 wspólnych prac naukowych oraz podręcznik akademicki pt. "Teoria konstrukcji uszczelnień bezstykowych" wydany w 2008 roku. Profesor Marcinkowski doprowadził do nawiązania współpracy innej dużej uczelni w Sumach - Narodowego Uniwersytetu Rolniczego - z Politechniką Świętokrzyską, która została uwieńczona podpisaniem wieloletniej umowy. Realizowany w ramach tej umowy projekt pt. "Opracowanie

teoretycznych podstaw kształtowania jakości warstw powierzchniowych części maszyn" zakończył się 12 wspólnymi publikacjami i współautorską monografią pt. "Powyszenije kaczestwa podszipnikow skolrzenija".

Profesora Marcinkowskiego, jak zaznaczył jeden z recenzentów, zainteresował również kierunek badań prowadzonych w Instytucie Maszyn i Urządzeń Energetycznych Politechniki Śląskiej, wpisujący się w tematykę Jego szkoły naukowej. Zaowocowało to podpisaniem w 2003 roku umowy o współpracy naukowej Uniwersytetu Sumskiego z Politechniką Śląską. W ramach zawartej umowy zrealizowano szereg projektów badawczych, opracowano łącznie 26 wspólnych publikacji naukowych.

Na zakończenie mojego wystąpienia chciałbym podzielić się bardziej osobistymi refleksjami dotyczącymi Osoby Profesora. Miałem zaszczyt poznać Profesora w 1990 roku na konferencji naukowej w Dreźnie oraz współpracować z Nim w następnych latach. Od tego czasu (a minęło już 20 lat) jestem pod wrażeniem Jego osobowości, głębokiej wiedzy i umiejętności prostego tłumaczenia złożonych problemów naukowych.

Profesor Marcinkowski jest niewątpliwie wybitnym uczonym, ale jest przy tym niezwykle skromnym, życzliwym, bardzo przyjaznym, ciepłym człowiekiem, hojnie dzielącym się swoją wiedzą.

Magnificencjo, Wysoki Senacie, Szanowni Państwo.

Wyrażam głębokie przekonanie, że przedstawione przeze mnie informacje dotyczące osiągnięć i działalności naukowej Pana Profesora Wołodimira Marcinkowskiego w pełni uzasadniają decyzję Senatu Politechniki Świętokrzyskiej o nadaniu Mu najwyższej godności akademickiej - doktora honoris causa.